

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

PROFESIJNÝ A KARIÉROVÝ RAST
pkrmpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LŽ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Rozvíjanie kompetencií odborného zamestnanca v oblasti poradenstva pri práci s klientom z dysfunkčnej rodiny

PaedDr. Darina Výbohová, PhD.
poverená zastupovaním generálnej riaditeľky
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: Rozvíjanie kompetencií odborného zamestnanca v oblasti poradenstva pri práci s klientom z dysfunkčnej rodiny

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Odborní zamestnanci, pracujúci v školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie, sú dennodenne plne aktívni v poskytovaní odborného poradenstva z pohľadu svojej profesijnej kompetencie pre deti a ich rodiny, ktoré k nim prichádzajú so žiadosťou o odbornú pomoc. Základným podnetom pre vypracovanie vzdelávacieho programu je aktualizovanie a rozšírenie zručností začínajúcich odborných zamestnancov v oblasti poskytovania odborného poradenstva pri práci s klientom z dysfunkčnej rodiny, ako aj pri poskytovaní neprijemných informácií, ktoré sú súčasťou práce odborného zamestnanca. Poradenstvo ako samostatný proces je neoddeliteľnou súčasťou práce odborného zamestnanca a nasleduje takmer okamžite po nadviazaní prvého kontaktu s dieťaťom a jeho rodinou. Práca s rodinou je neoddeliteľnou súčasťou poradenského procesu odborného zamestnanca, čo môže byť náročné z pohľadu efektívnej komunikácie s dysfunkčnou rodinou najmä u začínajúcich odborných zamestnancov.

V zmysle školského zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov venujú odborní zamestnanci osobitnú starostlivosť deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, kde poradenské služby poskytujú najmä ich zákonným zástupcom a pedagogickým zamestnancom. Základnými zložkami systému výchovného poradenstva a prevencie sú v zmysle § 130 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) zariadenia výchovného, psychologického a špeciálnopedagogického poradenstva a prevencie, ktorých súčasťou sú centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie ako aj centrá špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie.

Súčasťou odbornej činnosti odborného zamestnanca v zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov je zahrnuté aj poskytovanie poradenstva rodičom alebo inej fyzickej osobe než rodičovi, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti, opatrovníkovi, poručníkovi alebo zástupcovi zariadenia, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie, predbežné opatrenie alebo ochranná výchova. V rámci poskytovania odborného poradenstva sa spolupracuje s pedagogickými zamestnancami, so zákonnými zástupcami, s ostatnými odbornými zamestnancami a zástupcami verejnej správy pri zabezpečovaní výkonu práv detí, žiakov alebo poslucháčov, výkonu špecializovaných činností alebo riadiacich činností a ďalších tvorivých aktivít súvisiacich s odbornou činnosťou.

Vzdelávací program je nápomocný pre odborných zamestnancov z hľadiska nadviazania prvého kontaktu s klientom a jeho rodinou, vedenia rozhovoru, pri reflektovaní na danú situáciu, nastavovaní hranice alebo emočnej konfrontácie s klientom z dysfunkčnej rodiny. Je zameraný na posilnenie odborného zamestnanca v podávaní odborného poradenstva. Nakoľko proces odborného poradenstva považujeme za dôležitú súčasť práce odborných zamestnancov v poradenských zariadeniach, venujeme tomuto procesu dostatočnú pozornosť, čo je dôležité ako u začínajúcich odborných zamestnancov, tak aj u tých, ktorí chcú posilniť, rozšíriť a aktualizovať svoje profesijné kompetencie.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

aktualizačné

Forma kontinuálneho vzdelávania:

Kombinovaná forma 50 hodín – 45 hodín prezenčne a 5 hodín dištančne

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Rozšírenie a aktualizovanie kompetencií odborných zamestnancov v oblasti poskytovania odborného poradenstva v komunikácii medzi klientom - jeho dysfunkčnou rodinou a odborným zamestnancom z pohľadu systemického poriadku rodiny, ako aj inou osobou participujúcou na výchove a vzdelávaní jedinca.

Špecifické ciele:

1. Rozšírenie znalostí v oblasti dysfunkčnej rodiny a komunikácie s ňou pri poskytovaní odborného poradenstva.
2. Prehĺbiť spôsobilosť využívať prostriedky komunikácie v rámci poradenského procesu s klientom z dysfunkčnej rodiny.
3. Prehľbovať schopnosť identifikovať riziko možných prenosov vlastných nespracovaných konfliktov zo svojho rodinného prostredia do komunikácie vedenej v rámci odborného poradenstva.
4. Rozšírenie znalostí o systemický poriadok rodiny, ako aj jeho možné narušenie a následný vplyv na správanie detí a ich rodinných príslušníkov.
5. Prehĺbenie a aktualizovanie vedomostí a praktických zručností v oblasti komunikácie smerom k emočnej konfrontácii, ako aj ich praktické využitie v komunikačnom procese v rámci poskytovania odborného poradenstva – dieťa – rodina – škola – iné zúčastnené osoby na výchove a vzdelávaní dieťaťa.

Obsah vzdelávacieho programu:

1. **MODUL:** Dysfunkčná komunikácia s dieťaťom, s rodinou a so školou v poradenskom procese:

Obsah:	Forma:	Časový rozsah (h):
- Nadviazanie prvého kontaktu s klientom – dieťaťom, rodičom. - Nadviazanie prvého kontaktu s inou zúčastnenou osobou (využitie viacerých príkladov z praxe formou zážitkových praktických cvičení – ukážok v komunikácii pri nadväzovaní prvého kontaktu).	Prezenčná	2 3
- Dysfunkčná komunikácia v poradenskom procese. - Prvky dysfunkčnej komunikácie - útok/útek – vytváranie opozície. - Predčasné poskytovanie poradenstva - poučanie. - Využitie konkrétnych ukážok foriem správania a komunikácie pri dysfunkčnej komunikácii.	Prezenčná	1 2 2 1
- Prostriedky komunikácie v rámci poradenského procesu. - Aktívne počúvanie, reflexia/sebareflexia. - Prechodná identifikácia – rola poradcu – nevyžiadané / nútené poradenstvo – prechod od poradcu ku kritikovi, mentorovanie, direktivita.	Prezenčná	1 2 2
Výstup z dištančnej formy: Modelová situácia z praxe pri nadväzovaní kontaktu s klientom s ohľadom na použitie prostriedkov komunikácie v rámci poradenského procesu. Formát A 4 v rozsahu 1 – max. 2 normostrany.	Dištančná	2
SPOLU:	prezenčná / dištančná	16/2

2. **MODUL:** Poriadok v systéme rodiny ako aj jeho možné narušenie s následným vplyvom na správanie detí v rodine i v škole:

Obsah:	Forma:	Časový rozsah (h):
- Systemický poriadok v rodine a jeho prenos do prostredia školy s ukázkou vizualizácie rodinného systému a jeho narušenia (genogram, sochanie).	Prezenčná	5
- Psychologická starostlivosť o dieťa a rodinu.	Prezenčná	1
- Prijatie dieťaťa z hľadiska systemického poriadku rodiny – dodržanie miesta, poradia a veľkosti.		3
- Ukážka postavenia rodinného systému aj z pohľadu jeho narušenia.		1
- Výchovné usmernenia s dodržaním systemického poriadku rodiny využiteľné v poradenskom procese odborného zamestnanca - zážitkové praktické cvičenia.	Prezenčná	3
Výstup z dištančnej formy: Modelová situácia doplnená o systemický poriadok rodiny z pohľadu jeho možného narušenia v rodinnom prostredí konkrétneho klienta, ako aj doplnenie návrhov výchovných usmernení použiteľných v poradenskom procese. Formát A 4 v rozsahu max. 2 normostrany.	Dištančná	3
SPOLU:	prezenčná/ dištančná	13/3

3. MODUL: Praktické zručnosti v oblasti komunikácie a ich využitie v komunikačnom procese v priebehu poskytovania odborného poradenstva

Obsah:	Forma:	Časový rozsah (h):
- Vcítanie sa do prejavov v správaní prostredníctvom zrkadlenia a reflexie – praktické cvičenia v komunikácii.	Prezenčná	6
- Vedenie komunikácie pri riešení konfliktných situácií ako je nastavenie hranice, emočná konfrontácia – ukážka emočnej konfrontácii s následným nácvikom.	Prezenčná	3
- Práca na hranici – poradenstvo, opatrenia, práca s agresívnym rodičom, agresívnym klientom, strach.		3
- Poskytovanie poradenstva z pohľadu komunikácie smerom dieťa – rodina – škola, vytváranie prepojenia poradenstva.		2
- Spolupráca s inštitúciami participujúcimi v starostlivosti o dysfunkčnú rodinu (komunikácia s políciou, s kurátorom, so súdom...), špecifiká a prístupy - praktické cvičenia v komunikácii.	Prezenčná	2
SPOLU:	prezenčná	16

Profil absolventa: Absolvent vzdelávacieho programu má aktualizované a rozšírené kompetencie o vedomosti v oblasti dysfunkčnej komunikácie a systemického poriadku rodiny, vie identifikovať vplyv narušenia rodinných vzťahov, dokáže podať odborné poradenstvo s návrhmi výchovných opatrení, vie aplikovať svoje odborné praktické zručnosti v oblasti komunikácie v poradenskom procese zúčastnených osôb.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkom 50 hodín, z toho 45 hodín prezenčne a 5 hodín dištančne.

Trvanie vzdelávacieho programu: najviac 10 mesiacov

Blížšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov;

kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória odborných zamestnancov:

psychológ, školský psychológ, špeciálny pedagóg, školský špeciálny pedagóg, terénny špeciálny pedagóg, školský logopéd, liečebný pedagóg, sociálny pedagóg.

Kariérový stupeň:

samostatný odborný zamestnanec, odborný zamestnanec s prvou atestáciou, odborný zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: ---

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu odborných zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠVVŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorí majú absolvovaných aspoň šesť mesiacov odbornej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania: Do kontinuálneho vzdelávania bude zaradený každý odborný zamestnanec, ktorý spĺňa požiadavky cieľovej skupiny vzdelávacieho programu na základe písomnej prihlášky zaslanej na adresu poskytovateľa vzdelávania.

Riaditeľ školy alebo školského zariadenia na písomnej prihláške potvrdzuje správnosť uvedených údajov na prihláške, zaradenie odborného zamestnanca do kategórie a kariérového stupňa, vedúcemu odbornému zamestnancovi potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Ak riaditeľ školy/školského zariadenia nepotvrdí zaradenie odborného zamestnanca do kategórie a kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie odborného zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré odborný zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončovanie:

Vzdelávací program sa končí záverečnou prezentáciou pred účastníkmi vzdelávania a lektorom.

Požiadavky na ukončovanie programu kontinuálneho vzdelávania:

1. minimálne 80 % účasť na prezenčnej forme vzdelávania,
2. spracované a odovzdané dištančné úlohy,
3. záverečná prezentácia. Obsahom prezentácie je praktická ukážka modelovej situácie z oblasti komunikácie v rámci poskytnutého odborného poradenstva v praxi odborného zamestnanca k témam použitým v troch modeloch vzdelávania (prípadová štúdia) Formát podľa zvolenia účastníka, (buď formát A 4 alebo prezentácia v MS PowerPoint) rozsah cca 5 normostrán alebo cca 8 -10 snímok v PowerPointe).

Personálne zabezpečenie a garant (súhlas garanta):

Mgr. Róbert Sabo, PhD., učiteľ pre kontinuálneho vzdelávania v oblasti špeciálnej pedagogiky, Metodicko-pedagogické centrum, regionálne pracovisko Banská Bystrica, Horná 97.

Garant spĺňa požiadavky § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori:

- odborní zamestnanci s prvou atestáciou a s rozšíreným vzdelávaním v oblasti psychoterapie, ktorí majú absolvovaný psychoterapeutický výcvik, ako aj skúsenosti a prax z riešenia krízových situácií v poradenstve s dysfunkčnou rodinou – spĺňajúci kvalifikačné predpoklady,
- pedagogickí zamestnanci s druhou atestáciou – učitelia kontinuálneho vzdelávania s dosiahnutým vzdelávaním v odboroch psychológia, školská psychológia, špeciálna pedagogika, školská logopédia, liečebná pedagogika, sociálna pedagogika a s praxou v oblasti poskytovania odborného poradenstva alebo rozšíreného vzdelávania v oblasti psychoterapie.

Lektori musia spĺňať podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a z prostriedkov rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatí bude ubytovanie a stravovanie hradené iba z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Kancelárske potreby: flipchartový papier, fixky, papier, tabuľa.

Technické a informačné zabezpečenie vzdelávacieho programu:

notebook, dataprojektor pre lektora, internet.

Odporúčaná literatúra:

1. DOBŠOVIČ, L. *Naučte sa riešiť konflikty*. Modra : Persona, 2000. ISBN 80-85701-10-3
2. PREKOPOVÁ, J., HELINGER, B. *Kdyby ste věděli, jak vás miluji*. Brno : Cesta, 2008. ISBN 978-80-7295-105-5
3. PREKOPOVÁ, J. *Aby láska v rodinách proudila*. Praha : Monika Vadasová-Eišíková, 2012. ISBN 978-80-904991-0-2
4. PREVENDÁROVÁ, J. *Rodinná terapie a poradenstvo : základné pojmy a teoretické východiská*. Bratislava : Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského, 1998. ISBN 80-88868-07-6
5. *Systemický prístup v poradenskej a psychoterapeutickej práci s deťmi a mládežou*. Dostupné na internete: <http://systemicka-terapia.webpark.sk>.
6. SATIROVÁ, V. *Společná terapie rodiny*. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-303-1
7. SATIR, V., BALDWIN, M. *Terapie rodiny : krok za krokem podle Virginie Satirové*. Praha : Portál, 2012. ISBN 9788026201793
8. *Škola lásky v rodině – koncepce životního stylu podle PhDr. J. Prekopové*. Dostupné na internete: <http://www.ebfl.eu> - v položke priložené súbory: Veverkova.

Návrh počtu kreditov:

Spolu 12 kreditov,

10 kreditov za rozsah vzdelávania, 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania